

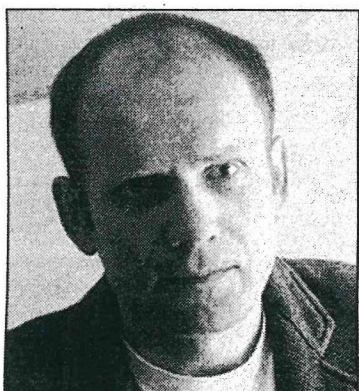
Mūsu novadnieki – marta jubilāri

Rit laiks, un aizmirstībā nogrimst notikumi, kas, gadu rītējumā klājoties cits pāri citam, arī veido to, ko saucam par vēsturi. Gadi, notikumi, lietas un vietas visciešākajā veidā ir saistītas ar cilvēkiem, kas strādā, — ar dzīvajiem, kas mums apkārt, un ar tiem, kas jau sen aizgājuši prom uz citu pasauli. No Latgales, no Līvāniem, Preiļiem, Aglonas, Riebiņiem un Vārkavas nākuši tik daudzi ievērojami cilvēki, kas ar savu veikumu kļuvuši pazīstami ne vien mūspusē, bet arī Latvijā un pat tālos kontinentos. Inženieri, pētnieki, zinātnieki, mūziķi, garīdznieki, valstsvīri, skatuves darbinieki, ārsti, žurnālisti, pedagogi...

“Novadnieks” martā aizsāk publikāciju ciklu, kurā reizi mēnesī stāstīs par slaveniem un populāriem cilvēkiem, kam tomēnes aprit “apaļa” vai “pusapaļa” jubileja, vai arī gadskārta kopš viņa dzimšanas (ja jubilārs vairs nav starp dzīvajiem), un kura labie darbi dzīves laikā ir izpelnījušies sabiedrības ievēribu.

Publikācijas tiks veidotas sadarbībā ar Preiļu galvenās bibliotēkas galveno bibliotekāri novadpētniecības darbā Mariannu Jelisejevu. Tieši pateicoties šai darbiniecei, bibliotēkā izveidots unikāls materiālu apkopojums par vairāk nekā 1000 no mūspuses nākušiem ievērojamiem cilvēkiem. Materiāli par 997 personībām sagatavoti elektroniskā veidā un ir pieejami bibliotēkas mājas lapā novadnieku enciklopēdijā. Tā aizvien tiek papildināta ar jaunām ziņām par personām piešķirtiem apbalvojumiem, par sasniegumiem.

Protams, var jautāt, pēc kādiem kritērijiem veidota šī novadnieku enciklopēdija, taču skaidrojums ir vienkāršs – cilvēka aktivitātes, sasniegumi, panākumi, nopelni viņa dzīves laikā nepaliek bez sabiedrības uzmanības, bez masu mediju ievēribas, bez publicitātes, no kā arī veidojas un saglabājas stāsts par personību.

Juris VAIVODS, komponists, diriģents, dzimis 1966. gada 29. martā Preiļu rajona Vanagos. Beidzis Līvānu mūzikas skolu akordeona specialitātē un Daugavpils Mūzikas vidusskolas kordiriģēšanas nodaļu. Studējis Latvijas Mūzikas akadēmijas (LMA) kordiriģēšanas nodaļā Edgara Račevska klasē, iegūstot bakalaura grādu, un Imanta Kokara klasē, ko absolvējis ar maģistra grādu. LMA fakultatīvi mācījies kompozīciju pie Paula Dambja un Pētera Plakida. Stažējies Baha mūzikas akadēmijas meistarklasēs Vācijā un Kores Hankena diriģēšanas meistarklasē Norvēģijā.

Mācoties Daugavpilī, nodibinājis Daugavpils lauku kapelu, spēlējis orķestrī “Daugava”, dziedājis koros “Daugava” un “Latgale”. Studējot LMA, izveidojis kori “Akadēmiskais Vanadziņš”, vīru vokālo grupu “Grazia con figurazia”. 1988. gadā nodibinājis Rīgas pilsētas kapelu “Usma”. Strādājis par kormeistaru Rīgas Doma zēnu kori, bijis vīru kora “Dziedonis” mākslinieciskais vadītājs

un galvenais diriģents. Kopš 1997. gada strādā par Dailes teātra muzikālās daļas vadītāju.

Vadījis vokālo ansambļu meistarklases starptautiskajās latviešu jauno mūziķu nometnēs Jaungulbenē un Ogrē. Ar kamerkori “Versija” piedalījies starptautiskā mēroga konkursos, festivālos un forumos Austrālijā, Vācijā, Francijā, Itālijā, Polijā un Latvijā, ar kapelu “Usma” uzstāties Malaizijā un Singapūrā. Jura Vaivoda vadībā notikuši daudzi latviešu kora mūzikas pirmatkaņojumi un veikti ieraksti Latvijas Radio. Ieskaņojis CD franču ierakstu kompānijā JADE.

Bijis Rīgas astoņsimtgades svīnību zonas “Rīga dzied” mākslinieciskais vadītājs un “Rīga dejo” muzikālais vadītājs, Deju svētku un deju uzveduma “Četri meti” muzikālais vadītājs, XXII Vispārējo Dziesmu svētku jauniešu kora koncerta mākslinieciskais vadītājs un starptautiskās burinieku regates pasākuma “Sappo līdzī vējam”, kā arī koncerta “Mēs – Eiropā” muzikālais vadītājs. Vispārējos latviešu dziesmu svētkos skanējušas vairākas tautasdziesmas Jura Vaivoda apdarē, komponists guvis godalgas arī svētku kordziesmu konkursā “Aizalaida sauleite”, “Rīgas dziesmas”. Par mūziku teātra izrādēm “Precības” (2001) un “Raudupiete” (2003) saņēmis Teātra balvu kā labākais mūzikas autors.

2011. gadā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Juris Vaivods nereti mēdz ciemoties tēva Jāņa Vaivoda, novada vēstures pētnieka, mājās Vārkavas novada Vanagos, kur ierodas

arī ar citiem dziedātājiem, dzied Aglonas bazilikā. Vaivodu ģimene lepojas arī ar Jura māsu Annu Kārkli, folkloras kopas “Ceiruleitis” vadītāju, kā arī ar jaunāko paaudzi – mūziķiem Edgaru Kārkli un Kristīni Kalniņu.

7. martā Juris Vaivods dzimtās puses ļaudis Vanagos un Vārkavā iepriecināja ar Imanta Ziedoņa milas dziesmu izpildījumu.

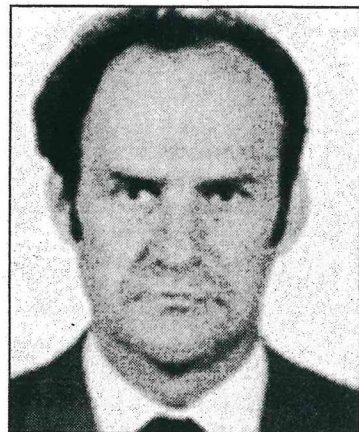
Marta VEITA, ārste, Preiļu Goda pilsonē, dzimusi 1941. gada 11. martā Cēsis. Absolvējusi Rīgas Medicīnas institūtu. Darba gaitas kopā ar dzīvesbiedru Juri pēc tolaik pastāvošās “Vissavienības sadales” ar norikojumu uzsāka kā ārste Riebiņos 1962. gadā. Toreizējais kolhoza priekšsēdētājs Romualds Kavinskis jaunus medicīnas speciālistus apgādāja ar visu labāko. No 1964. gada līdz 2013. gada 29. janvārim Marta Veita strādāja Preiļu slimnīcā. No 1967. līdz 2000. gadam bija slimnīcas terapijas nodaļas vadītāja, no 2000. gada līdz 2009. gadam strādāja terani-

jas nodaļā par ārsti internisti, bet kopš 2009. gada Martai Veitai bija sava ģimenes ārsta prakse.

2010. gadā ārste saņēma Latvijas ārstu biedrības apbalvojumu – II pakāpes Goda Zīmi Tempus hominis (“Cilvēka laiks”) par izciliem sasniegumiem medicīnā un mūža ieguldījumu profilaktiskajā medicīnā, pacientu ārstēšanā un jauno kolēģu audzināšanā.

2013. gada 24. janvārī Martai Veitai piešķirts Preiļu Goda pilsoņa nosaukums.

Pensionētā ārste Marta Veita ilgajos darba gados godam nopelnīto atpūtu tagad izbauda Carnikavā, bet tūkstošiem cilvēku – pacientu un kolēģu atmiņā viņa palikusi kā sirdscilvēks, kas nesavtīgi ziedoja laiku un pūles cilvēku veselības, nereti arī dzīvības glābšanā. Viņu joprojām raksturo ass prāts, erudīcija, smalka inteliģence, spēja izvērtēt pacientu veselības problēmas kopumā. Šīs īpašības lika kolēģiem pie savas skolotājas Martas Veitas griezties sarežģītas diagnostikas krustceļēs. Martu Veitu raksturo enciklopēdiskas zināšanas medicīnā, literatūrā, politoloģijā un saskarsmes mākslā.

Jānis TEILĀNS, kordiriģents, mūzikas pedagogs, folklorists, dzimis 1941. gada 27. martā Stirniene. Absolvējis Stirnienes septiņgadīgo skolu un Rēzeknes Mūzikas vidusskolas kordiriģēšanas nodaļu, kurā apguvis arī klavierspēli. Strādājis par skolotāju vairākās Jēkabpils un Preiļu rajona skolās, bijis Preiļu mūzikas skolas dibinātājs un direktors. Līdztekus pedagoga darbam vadījis vairākus rajona koros, ar kuriem piedalījies Vispārējos latviešu dziesmu svētkos. Kopš 1964. gada vadījis visus lielākos Preiļu rajona folkloras

ansambļus, ar tiem piedalījies visos Starptautiskajos folkloras festivālos “Baltica”. Saņēmis Kultūras ministrijas pateicības un Goda rakstus.

Cilvēks, kas stāvējis pie folkloras atdzimšanas šūpuļa, — tā var teikt par Jāni Teilānu.

Vanda DAVIDANOVA, žurnāliste, biedrības “Siera klubs” valdes priekšsēdētāja, dzimusi 1951. gada 11. martā Vārkavas novadā. Absolvējusi Latvijas Universitāti, iegūstot žurnālistes specialitāti. Strādājusi Preiļu rajona laikrakstā “Lepina Karogs”, bijusi žurnāla “Zeltene” redaktore. Plašu atpazīstamību ieguvusi kā biedrības “Siera klubs” valdes priekšsēdētāja. Biedrība popularizē Latvijas piena pārstrādes uzņēmumu saražoto produkciju, nodarbojas ar bērnu un jauniešu izglītības darbu par veselīgu uzturu, rīko siera dienas Latvijas novados, no siera gatavotu kūku konkursus, izdod grāmatas ar siera ēdienu receptēm. Īstenoti lieli projekti, kas vairojuši piena pārstrādes uzņēmumu un to ražoto produktu popularizēšanu, līdz ar to veicinot pieprasījuma pieaugumu patērētāju vidū. Izdotas grāmatas “Jāņu siers”, “Četri gadalaiki ar sieru”, “Pasakas piena glāzē”, “Siers novēl labu apetīti”, kā arī praktiski žurnāli.

Vanda Davidanova ar savu darbību sekmē to, ka siers Latvijas iedzīvotāju galdā atrodas goda vietā.

Par marta pazīstamākajiem jubilāriem: Martu Veitu, Juri Vaivodu, Vandu Davidanovu un Jāni Teilānu Preiļu galvenajā bibliotēkā skatāma izstāde.

Nākamēnes – par aprīļa jubilāriem.

Sagatavoja I. Pāncēna